

1. „Ongelukkigerwijze kunnen de entomologische verzamelaars niet ontkomen aan de verantwoordelijkheid voor „dezen koningsmoord. De geruststellende theorie, dat de „vlinder verdwenen is alleen door het draineeren van „Whittlesea Mere” en andere vliegterreinen, kreeg een gevoelige schok in 1883, toen Mr. HARDING, een oude beroepsverzamelaar, in „The Entomologist” beschreef, hoe hij „Holme Fen” bezocht omstreeks 1840 en de rupsen op waterzuring vond, die toen door oud en jong verzameld werden voor verkoop. Hij kocht er twee dozijn voor negen pence en verkocht deze weder voor een shilling per stuk. Eenige jaren later bezocht hij die plaats opnieuw. „Holme Fen” was, en is ook nu nog, een „Fen”, de voedselplant was aanwezig, maar „the Large Copper” was verdwenen. Hij was al te nauwkeurig weggevangen. En zoo werd de Britsche „*Chr. dispar*, 45 jaar na zijne beschrijving door HAWORTH, „slechts eene herinnering”.

2. „Vervolging door verzamelaars heeft den Nederlandschen „*Chr. dispar* reeds aanmerkelijk gedund in zijn eigen land. Mocht het daar denzelfden weg opgaan als met onzen „*dispar*, en met het fraaie, doch weinig bekende ras van de Somme-moerassen, dat door giftige gassen in den grooten oorlog uitgeroeid werd, dan is er nu goede hoop, dat deze gevleugelde „Prins van Oranje” een nieuw tehuis in onze „Fens” zal vinden, dat zijn voorzaat daar stichtte vóórdat de zee eene scheiding maakte tusschen „Groot Brittanje en „The Continent”.

Laten wij, Nederlandsche entomologen, nu het nog niet te laat is, „*Chrysophanus dispar* zooveel mogelijk beschermen, opdat hem hier niet overkome, wat in Engeland geschied is. De beste bescherming is: Met rust laten!

Overveen, Januari 1929.

G. A. BENTINCK.

---

### Aanteekeningen omtrent het voorkomen van Hemiptera-heteroptera in Nederland, vooral in het Gooi.

Sedert het verschijnen van Fokker's „Catalogus der in Nederland voorkomende Hemiptera” in het Tijdschr. voor

Entomol. gedurende de jaren 1883–1891 zijn van diens hand nog slechts enkele bijdragen verschenen. Later heeft Mac Gillavry vele faunistische mededeelingen gedaan. Datgene, wat zoo noodig is, is nog niet geschied: een algeheele herziening van Fokker's Catalogus. Want niet alleen op faunistisch gebied is de voor haar tijd voortreffelijke lijst van Fokker zeer verouderd, ook op systematisch gebied zijn sindsdien de inzichten vaak gewijzigd en de nomenklatuur is veelal veranderd. Om in deze leemte eenigszins te voorzien moge volgende bijdrage dienen. Om haar niet te omvangrijk te maken, heb ik van de soorten, waarvoor men uit Fokker's Catalogus een groot verbreidingsgebied mag aannemen, geen nieuwe vindplaatsen vermeld, al was de beslissing hieromtrent vaak min of meer willekeurig. De volgorde en nomenklatuur is die van Oshanin's „Katalog der paläarktischen Hemiptera” (Berlin 1921), die ik uitsluitend uit praktische overwegingen streng ben gevolgd, al wijkt b.v. Stichel in zijn „Illustrierte Bestimmungstabellen der Deutschen Wanzen” (Berlin 1925, nog bezig te verschijnen) vaak aanmerkelijk van Oshanin af.

Eenige kleine mededeelingen, die ik destijds heb gedaan over de hemiptera van Terschelling en eenige vondsten in Zuid-Limburg, heb ik, om niet in herhalingen te vervallen, niet nog eens vermeld.

Voor zoover in Fokker's Catalogus andere namen worden gebruikt dan door Oshanin, heb ik, deze tusschen ( ) vermeld.

Bij de determinatie is mij Dr Mac Gillavry zeer behulpzaam geweest; later heeft wijlen Dr. Gulde te Frankfort mij steeds met de grootste bereidwilligheid, ook met de bewerking van omvangrijke zendingen, geholpen. Beiden heeren ben ik tot grooten dank verplicht. Slechts in enkele bijzondere gevallen heb ik den naam van den determinator vermeld.

Als algemeene opmerking mag nog gelden, dat het Gooi een zeer interessant entomologisch gebied is, waar verschillende grondsoorten op niet grooten afstand van elkaar gemakkelijk te bereiken zijn. Vooral voor heidebewoners is het een prachtig studieterrein, vandaar, dat ik bij de bespreking van de Lygaeiden iets uitvoeriger ben

geworden. Enkele goede terreinen zijn intusschen reeds bebouwd!

### **Cydnidae.**

**Thyreocoris (Corimelaena) scarabaeoides L.** (Den Haag 4, Velp 8, Rottum 7, bij Fokker).

Te Hilversum in April en Mei enkele ex. in heikuiilen, vermoedelijk overwinterd. Geum urbanum, waarop volgens F. de soort bij Driebergen werd gevonden, komt in de nabijheid van deze kuilen niet voor. Gulde (loc. cit.) vermeldt „ein einziges Mal auf Hypericum perforatum”. Ook bij Bergen op Zoom onder heiplanten.

**Sehirus luctuosus M. R.** is volgens F. in alle provincie's gevangen, doch nergens gemeen. Bij Hilversum zoo nu en dan in de heikuiilen verdwaald. Bij Beetsterzwaag in groot aantal onder korenschoven (1.8.26), bij Schin op Geul (24.5.26) onder gras. Ik vermeld deze soort, omdat het mij nog niet is gelukt hier *S. morio* L. te vinden, die F. van Arnhem 7 vermeldt.

### **Pentatomidae.**

**Odontoscelis dorsalis F.** F. vermeldt alleen Driebergen 6.

Bij Hilversum niet zelden met de **var. denigrata Schum.** onder heideplanten, vooral onder *Calluna*. De dieren zijn, daar zij zich lang onbeweeglijk houden, niet gemakkelijk te vinden.

Voor het bestudeeren van de hemipterenfauna is het rustig zoeken **onder** heiplanten, vooral *Calluna* en *Sarothamnus*, het geheele jaar, vooral in het voorjaar en bijzonder in den herfst, zeer loonend. **Op** heiplanten vindt men, met uitzondering van enkele Nabis-soorten en sommige Capsiden, weinig.

**Aelia acuminata L.** is bij Hilversum verre van gemeen, ofschoon zij volgens F. verbreid is. 1 Ex. 12.9.20 (det. Mac Gillavry); Wylré 7.6.24. Daarentegen is

**A. klugii Hhn.** zeer gemeen, soms in groote hoeveelheden op bloeiende grassen. De onderscheiding in Stichel's tabellen is niet duidelijk en onzeker. Zooals Rektor Scholz te Liegnitz mij meldt, zal hij hieromtrent uitvoerig berichten.

**Neottiglossa pusilla Gmel. (inflexa Wlff.)** Bij F.: den Haag 6, Vorden 6, Brabant.



In enkele ex. bij Hilversum 9.9.20; 2 & 4.7.25; 17.8.26. Ook bij Vaals 20.5.27. (leg. v. d. Wiel).

**Eusarcoris aeneus F. (perlatus F.)** vermeldt F. van Breda 4 en St. Pieter.

Wylré 20.5.26; Vaals 20.5.27 (v. d. Wiel leg.).

**E. melanocephalus F.** noemt F. alleen van Nuth.

In zeer groot aantal op *Stachys sylvatica* L. te Valkenburg 21.6.23 en St. Pieter. 22.5.26.

**Chlorochroa (Pentatoma) juniperina L.** Bij F.: St. Pieter 6.

Jeneverbes is in het Gooi niet algemeen; ik vond C. echter hier nog niet. Nunspeet 11.10.25 (op jeneverbes; Verschoor leg.).

**Acanthosoma haemorrhoidale L.** Uit F.'s opgave blijkt, dat deze groote pentatomide in ons land verbreid is. Zuigt bessen uit. 1 Ex. des avonds vliegend bij het licht, vermoedelijk van vruchtdragende lijsterbes in mijn tuin; 15.9.28 van vruchtdragenden meidoorn. Beekbergen 6.19 (van Roon leg.); Groesbeek 27.5.28, vermoedelijk van *Rhamnus* geklopt (v. d. Wiel leg.).

**Elasmucha (Elasmotherus) fieberi Jak.** <sup>1)</sup> Bij F.: Arnhem 5 en Vorden 7. Hij wijst op het merkwaardige van het voorkomen dezer soort in ons land; hem was zij alleen nog uit Rusland, Finland en de Vogezen bekend. Oshanin geeft als vaderland: Noord-Midden-Europa, Siberië en Noord-Mongolië. Gulde schrijft op blz. 354 van zijn „Die Wanzen der Umgebung von Frankfurt a/M. und des Mainzer Beckens” (Frankfort 1921): „fehlt anscheinend in der Ebene”, welk vermoeden dus niet juist blijkt. Vermoedelijk is hem Fokker's mededeeling ontgaan. Wij hebben hier dus iets dergelijks als bij *Formica exsecta* Nyl., die vroeger als meer een bergvorm zijnde werd beschouwd.

Mac Gillavry (Verslag Winterverg. 1922) vermeldt nog: Baarn, Zeist, Lochem & Hellendoorn, hij bespreekt de biologie en de onderscheiding van de gemeene *E. grisea* L. M.i. zijn de beide soorten het beste te onderscheiden met

1) Bij Oshanin is *fieberi* een synoniem van *picicolor* Westw. Deze is echter volgens Gulde (mondelijke mededeeling) een Amerikaansche soort.

behulp van den vorm van het genitaalsegment, zooals door Gulde (als van picicolor) duidelijk is afgebeeld, al mag men dergelijke afbeeldingen slechts als een typisch voorbeeld opvatten. De onderscheiding naar de bestippeling van den buik is onzeker. In het Gooi schijnt fieberi verre van gemeen te zijn. Terwijl men grisea in allerlei kleurschakeeringen talrijk op berk aantreft, vond ik fieberi slechts bij Hilversum 31.5.25; Baarn 21.5.21; 12 & 25.7. & 2.9.25.

**Cyphostethus tristriatus F.** noemt F. uiterst zeldzaam: Overveen 2, Arnhem 5.

Soest 8.10.27. & 1.9.28 van besdragenden Juniperus geklopt, waarop de soort leeft, vermoedelijk de bessen aanzuigend. Ik vond haar te Annot (Basses-Alpes) in zeer groot aantal op een besdragende Juniperussoort; struiken zonder bessen leverden geen Cyphostethus. Bij het afkloppen van Juniperus valt C. merkwaardigerwijze weinig op, daar hij zich lang stil houdt tusschen de talrijke naalden.

**Arma custos F.** blijkt uit F.'s mededeelingen verbreid.

In den herfst niet zeldzaam op struiken, vooral op els, waarop zij Agelastica alni en Melasoma aenea resp. de larven vervolgt. Hilversum 11.9.26; 9 & 15.10.27; de Bilt 20.6.25. In gezelschap van de veel zeldzamere Capside Pantilius tunicatus F.

**Troilus (Podisus) luridus F.** is eveneens volgens F. verbreid.

Met de vorige niet zeldzaam, voor- en najaar. De larven zijn fraai metallisch gekleurd; van deze kleur blijft bij het volwassen insekt slechts weinig over. Wordt als een der nuttigste insekten voor den boschbouw geroemd.

**Rhacognatus (Asopus) punctatus L.** F.: alleen Arnhem, Walcheren en Scheveningen.

Hilversum 20.3.20; Baarn 30.4.21; Amersfoort 11.5.01 (v. d. Wiel leg.). Nijmegen 7.27 (van Roon leg.), Groesbeek (28.5.28; v. d. Wiel leg.). De soort schijnt dus zeer verbreid te zijn.

**Zicrona coerulea L.** Deze fraaie staalblauwe wants is volgens F. verbreid. Ik vond haar 14.5., 4.8. & 4.9.21

te Hilversum en 18.5.21 te Baarn, sindsdien niet meer. Gulde (loc. cit. blz. 359) bericht over iets dergelijks!

### **Coreidae.**

**Spathocera dalmanni Schill.** citeert F. uit Holland en Noordwijk 6.

Bij Hilversum niet zeldzaam onder Calluna, Sarothamnus, tusschen mossen op de heide. 24.4., 2.5. & 15.8.25; 1 & 3.10.26; 16.4.27; 17.9.28. Het dier valt weinig op evenals *Odontoscelis*.

**Pseudophloeus falleni Schill.** F. vermeldt alleen duinvindplaatsen.

Bij Hilversum met de vorige, doch veel zeldzamer. 1.5. & 12. & 15.9.26.

**Coriomeris denticulatus Scop.** In F.'s Catal. is wel *C. (Coreus) hirticornis* F. vermeld. Ik bezit van deze soort een door Dr. Everts bij Putten (G.) 6.26 gevonden ex. (Dr. Gulde rev.).

**Corizus subrufus Gmel. (capitatus F.)** F. kent deze slechts van Driebergen.

Schin op Geul 24.5.26.

**C. parumpunctatus Schill.** met **rufus Schill.** en de **var. lepidus Fieb.** en **subspeciosa Schum.** is vooral tegen den avond in soms enorm aantal op grazige plaatsen te sleepen. 4.7.–19.9. Stichel (loc. cit.) beschouwt rufus evenals lepidus als vorm van parumpunctatus.

### **Lygaeidae.**

**Nysius lineatus Costa (helveticus H.S.),** met thymi Wlf., doch veel zeldzamer, ter zelfde plaatse als *Corizus*. Hilversum 12.7.24; 30.8. & 15.9.25; 9.6.26; Nunspeet 6.8.27.

**Cymus glandicolor Hhn.** F. vermeldt dezen van eik, wat ik, althans voor Hilversum, niet kon bevestigen. Wel vond ik deze soort met *C. claviculus* in *Juncus*-zoden, ook wel onder Calluna, doch dan op plaatsen, waar *Juncus* in in de nabijheid was. Van de, voor zoover mij bekend, nog niet in ons land aangetroffen *C. melanocephalus* Lieb. deelt mij Rektor Scholz te Liegnitz mede, dat deze daar in *Juncus*-vruchten leeft en een mooi voorbeeld voor „Schutzfarbe” is. *C. claviculus* is bij Hilversum veel gemeener dan de grootere *glandicolor*.



**Ischnorrhynchus resedae Pnz.** Van deze op berk gemeene soort (met Reseda heeft zij niets uit te staan!) vond ik de onbeduidende **var. flavicornis Duda** te Baarn 2.9.26. (niet door F. vermeld).

**Geocoris grylloides L.**, door F. van Vorden 9 vermeld, vond ik te Nunspeet 8.8.22 (brach.; det. Mac Gillavry). Deze heer deelt mij mede, dat hij nog herhaaldelijk de vindplaats, een open heiplek, heeft afgezocht, de G. echter niet heeft teruggevonden.

**Chilacis typhae Perr.**, door F. van Vorden vermeld, is ongetwijfeld verbreid. Herhaaldelijk heb ik gedurende den winter Typha-kolven laten verzamelen van Kortenhoef. Zij bevatten wel diverse Typha-bewoners, doch geen C! Alex. Reichert te Leipzig heeft eveneens jaren lang op deze wijze getracht C. machtig te worden, steeds zonder resultaat, tot hij éénmaal de soort in groot aantal uit kolven verkreeg.

**Heterogaster urticae F.** Dit op Urtica dioica niet zeldzame dier klopte ik 1.9.28, vermoedelijk een verdwaald ex., van jeneverbes te Soest. Merkwaardigerwijze met **donkere** sprieten, zoodat ik aanvankelijk meende een andere soort gevonden te hebben. Dr. Gulde verifieerde mijn determinatie als urticae. Op Urtica vond ik de larven 26. & 7.8 en de imago 9.8.

Over kleurafwijking bij de sprieten van Lygaeiden zie Mac Gillavry: Verslag Winterverg. 1923, blz. VII.

**Camptotelus lineolatus Fieb.** F. vermeldt dit kleine sierlijke wantsje niet. Onder Calluna te Hilversum tusschen korstmossen 14.6.25 (det. Gulde) en 31.7.27. Wellicht zeer zeldzaam.

**Pamera (Plociomerus) fracticollis Schill.** F. noemt: den Haag 10, Arnhem 5 & Breda 5.

Hilversum 15.5.22; Kortenhoef 14.4.22.

**P. lurida Hhn.** F.: Winterswijk 7.

Baarn 3.4.21 & 16.4.22.

Beide soorten op vochtige plaatsen onder aanspoelsel en plantenresten. Volgens Gulde op smeerwortel.

**Rhyparochromus antennatus Schill.** F. vermeldt alleen Vorden 9.

1 Ex. bij Schin op Geul, 24.5.26 op een droge helling onder gras met **R. chiragra Hhn.** en vele **R. praetex-**

**tatus H.S.**, die reeds F. veel minder zeldzaam noemt. Ook bij Hilversum.

**R. dilatatus H.S.** Bij F. slechts Breda 3. Ik vond tot nu toe 1 ex. Hilversum 9.6.25.

**Pterotmetus staphylinoides Burm.** kent F. alleen van Wolfhezen. Bij Hilversum vond ik deze kenbare Lygaeide nog niet, wel bezit ik eenige ex. door den heer van der Wiel 18.4.27 onder heilplanten bij Ede (G.) gevonden.

**Ischnocoris angustulus Boh.** noemt F. niet. Mac Gillavry (Verslag Winterverg. 1923, blz. VII) vermeldt deze van Nunspeet. I. a. is bij Hilversum gemeen op dorre heilplekken onder Calluna en dergel., vooral in Maart en April. Zij loopen zeer snel.

**Macrodema micropterum Curt.** Bij F.: Utrecht en Steenwijk 7.

Reeds vroeg in het voorjaar kan men overwinterde ex. vooral onder Calluna vinden, verder het geheele jaar door. 2 Macr. ex. Hilversum 14 & 19.9.28. De macr. vorm heeft, oppervlakkig beschouwd, een geheel anderen habitus dan de brach.

Fokker wijst op de sterke onderlinge gelijkenis van deze en andere staphylinus-achtige Lygaeiden. M.i. is deze gelijkenis toch slechts zeer oppervlakkig, afgezien nog van het vaak groote verschil in afmeting en kleur.

**Plinthisius pusillus Schltz.** vermeldt F. van Wasse-naar 4 en Breda.

Hilversum (10.4.27 & 9.28, brach.) Mac Gillavry vermeldt dezen eveneens van Hilversum (7), alsmede macr. van Aerdenhout (8). (Verslag Zomerverg. 1913, blz. LXI). Daarentegen is

**P. brevipennis Latr.** (bij F. ook verbreid) bij Hilversum gemeen, ook eenige macr. ex. (20.5 & 5.6.28). Beide soorten, evenals vele Lygaeiden, op dorre plekken onder Calluna, tusschen korstmossen en lage planten.

**Acompus rufipes Wolff.** F. vermeldt slechts Utrecht 5, Harmelen, Vorden 6 & Breda. Aan de Loosdrechtsche plassen vindt men deze soort in het voorjaar in aantal overwinterd in aanspoelsel. In Mei en Juni sleepte ik haar van bloeiende Carex en andere moerasplanten ter zelfde plaatse, alles brach. 1 Macr. 19.6.23 bij Meerssen.



**Stygnocoris (Stygnus) rusticus Fall.** F. noemt den macr. vorm van deze soort uiterst zeldzaam. Bij Hilversum zijn macr. en brach. ex. door elkaar niet zeldzaam onder heideplanten op dorre plaatsen.

**Peritrechus sylvestris F. (luniger Schill.)** vermeldt F. van Arnhem 4, Middelburg 10, Breda 4 & Haarlem 7.

Bij Hilversum door mij sporadisch aangetroffen: 1.6.25; Baarn 1.3.26. Daarentegen is

**P. geniculatus Hhn.** (Haarlem, Breda 4, den Haag 6, Brummen 8 & Utrecht bij F.) bij Hilversum zeer veelvuldig onder Calluna, Sarothamnus, Weingaertneria e.a. planten van droge standplaatsen. Ik sleepte deze soort op warme zomeravonden in Juli en Augustus bij het zoeken naar Liodiden in zeer groot aantal van lage planten te zamen met Bradycellus harpalinus Serv. Opvallend was, dat op minder warme avonden de P in veel kleiner aantal verschenen. Terzelfder plaatse waren zij overdag onder planten in slechts kleinen getale te vinden.

**P. nubilus Fall.** vermeldt F. van Vorden 7 en Apeldoorn 8.

Bij Hilversum onder Calluna enz. zelden. 13.4.21; 9. & 30.8.25.

**Trapezonotus arenarius L. (agrestis Fall.)** F. vermeldt, dat de brach. vorm zeldzaam is, ofschoon niet zoo zeldzaam als hij aanvankelijk meende. Bij Hilversum is deze overigens gemeene soort bijna even veel in brach. als in macr. ex. aan te treffen, vooral onder Calluna en dergel. Nu is het misschien niet juist in gevallen als deze van brachypterisme te spreken, daar het brachypteer zijn bestaat in aanwezigheid van een een weinig verkorte membraan, zoodat 1 of 2 tergieten onbedekt blijven, terwijl deze bij de macr. ex. geheel door de membraan zijn bedekt. Ook bij Nabisoorten worden dergel. afwijkingen als zeldzame brach. vormen vermeld. Bij duidelijk brach. vormen is de membraan geheel verdwenen, als b.v. bij de bovenvermelde Macrodera. Zie over brachypterisme bij Lygaeiden ook Mac Gillavry, Verslag Winterverg 1923, blz. VI.

**T. dispar Stål.** F. vermeldt deze van Leiden 4.

Of men hier met een goede soort te doen heeft, mag betwijfeld worden. Onder zeer vele arenarius vond ik bij

Hilversum slechts een enkel maal een ex., dat als dispar beschouwd kan worden. Dr. Gulde meldde mij, dat hij dispar voor groote lichtgekleurde maar duidelijk zwart geteekende ex. van arenarius houdt. Stål beschreef dispar naar een enkel ex. uit Zuid-Frankrijk. Penisonderzoek zou hier misschien klaarheid brengen; gezien de zeldzaamheid van dispar, is het niet gemakkelijk hiertoe voldoende en versch materiaal te verkrijgen.

**Sphragisticus (Trapezonotus) nebulosus Fall.** vermeldt F. van den Haag en Scheveningen.

Bij Hilversum verbreid onder heideplanten. 13.5.20; 6.7 & 27.8.21; 8.24.

**Aphanus (Pachymerus) lynceus F.** Bij F.: duinen in Holland, Breda 4, Haarlem 5 & 7.

Bij Hilversum niet gewoon, op grazige plekken tusschen hei en brem. 8.24.

**A. pini L.** Volgens F. niet zelden in Utrecht en Gelderland. Ik vond deze soort bij Hilversum nog niet, wel bij Schin op Geul op een droge helling onder plantewortels, 24.5.26. F. vermeldt ook Venlo.

Met Pinus heeft deze soort wel niets uitstaande. Volgens Gulde (loc. cit.) steeds op den grond onder gras, mos en bladeren. In het Reussdal vond ik haar onder Thymus.

**A. phoeniceus Rossi** wordt door F. uit Hilversum vermeld, waar hij ook niet zeldzaam is. De fraaie matroode **var. phoeniceus Rossi** noemt F. niet. Zij is met het type, ofschoon zelden, aan te treffen, met allerlei overgangen. Bovendien vond ik de var. te Nunspeet 8.8.25. Ook Ede (G.) 16.4.26 (v. d. Wiel leg.). Oshanin geeft als vaderland aan: Hongarije, Servië, Caucasië en Syrië.

**Beosus maritimus Scop. (luscus F.)** vermeldt F. van Katwijk, Scheveningen 7 & 10 en Roozendaal 3. Men treft dezen in het voorjaar bij Hilversum geregeld aan onder Calluna en dergel.

**Gonionathus marginepunctatus Wlff.** vermeldt F. als algemeen uit Utrecht, Zuidholland en Gelderland, op de duinen onder Galium.

Bij Hilversum onder Calluna, vooral op zeer dorre plekken, vooral in het voorjaar en den herfst.

**Drymus sylvaticus F.** en **brunneus Shlb.** zijn in de omstreken van Hilversum gedurende het geheele jaar gemeen, vooral onder niet al te dorre bladeren. Voor **brunneus** vermeldt F. merkwaardigerwijze alleen den Hollandschen duinkant.

**Eremocoris erraticus F.** F. vermeldt: Arnhem 9, Utrecht, Breda 7 & Walcheren.

In het vroege voorjaar loopen de overwinterde ex. dezer soort in het Spaanderswoud te Hilversum aan den voet van boomen rond en zijn ook uit dorre bladeren te zeven.

### **Scolopostethus Fieb.**

Ten einde de determinatië van de soorten van dit geslacht te vergemakkelijken is het noodzakelijk de dieren met zoo weinig mogelijk lijm op te plakken, daar anders bij het afweken de tuberkels op het metasternum met lijm zijn bedekt en de aanwezigheid niet gemakkelijk kan worden gekonstateerd. Praktisch is het de ex., alvorens deze te prepareeren, op aanwezigheid van tuberkels te onderzoeken en dit op het etiket te vermelden.

**S. pictus Schill.** Utrecht en Holland volgens F.

Schijnt bij Hilversum zeldzaam te zijn, ik vond tot nu toe slechts 1 ex.: 5.6.26. Dito 1 ex. 19.9.25 (v. d. Wiel leg.).

**S. affinis Schill.** noemt F. gemeen, wat ik voor Hilversum nog niet durf bevestigen. 1 Macr. ex. 12.9.26 (v. d. Wiel leg.).

**S. thomsonii Reut.** (adjunctus Dgl. Sc.), die F. alleen van Haarlem vermeldt, is daarentegen bij Hilversum zeer gemeen gedurende het geheele jaar onder heide, brem, ook wel op grassen (Loosdrecht & Kortenhoef). Ik vond tot nu toe slechts brach. ex.

**S. decoratus Hhn.** F. schrijft, dat deze wel overal voor zal komen. Bij Hilversum is deze soort niet zeldzaam met de **var. brevis Saund.**, die F. niet citeert. Onder Calluna, Sarothamnus etc.

**S. pilosus Reut.** is niet door F. genoemd. Afgaande op ex. van den heer Blöte ontvangen, die deze soort voor ons land te Meyendel ontdekte en in zijn „Meyendelonderzoek” vermeldt, meende ik haar bij Hilversum eveneens gevonden te hebben. Later bleek mij, nadat bij mij reeds



eerder twijfel omtrent de juistheid van de determinatie was opgekomen, dat pilosus niet bij Hilversum door mij was gevonden. Ook de van den heer Blöte ontvangen ex. behooren tot een andere soort (vid. Gulde). Of dus pilosus inderdaad reeds in ons land is gevonden, is m.i. nog niet geheel zeker. Volgens Gulde is het een kalkminnend dier, dus wel uit Zuid-Limburg te verwachten.

**Taphropeltus (Notochilus) contractus H.S.**, door F. van enkele plaatsen vermeld, is te Hilversum het geheele jaar door gemeen ter zelfder plaatse als Drymus.

### **Berytidae.**

**Neides tipularius L.** Uit F.'s lijsten blijkt wel, dat deze soort in ons land zeer verspreid is. Bij Hilversum vindt men van dezen merkwaardigen vorm reeds op de eerste warme voorjaarsdagen, onder Calluna en Sarothamus, de overwinterde ex. In den zomer en den herfst verschijnen zij in aantal. Ook Nunspeet 7.8.25.

**Berytus minor H.S.** Door F. van Zierikzee 4 & 9 en Renesse 8 vermeld als niet zeldzaam. Den Haag 4.

Op grazige plekken op de heide te Hilversum, veel minder gewoon dan B. signoreti. 10. & 28.4.; 4. & 5.5. & 22.7.28., brach.

**B. signoreti Fieb.** F. vermeldt Sterkenburg 7 & de Bilt 8.

Talrijk te Hilversum onder Calluna, Sarothamnus en vooral op met kort gras en andere lage planten, als Ornithopus en Medicago, dicht begroeide plekken op de heide, ook wel aangewaaid in zandkuilen. De dieren schijnen aan de wortels te leven, bij het opwoelen van de aangeduide plekken komen zij te voorschijn, echter zijn zij zeer traag in hun bewegingen en vallen, op zandbodem, door hun vaal gele kleur weinig op. De larven zijn groen. Vooral in Mei tot midden Juli, later weer in September en Oktober.

(Wordt vervolgd).

A. RECLAIRE.

---

## **Bodembekleeding van Insectenladen.**

De vraag, wat de beste bodembekleeding is voor in-